

אלא הא דאמר רב נחמן – However, that which stated רב נחמן

OVERVIEW

The שבועת היסט¹ concerning רב נחמן seeks to prove from the ruling of גמרא that a חשיד אשבעתא is not אממונא. Our תוספות offers two interpretations how we prove that חשיד אממונא לא חשיד אשבעתא.

asks; תוספות

– תימה הא הכא נמי משתמיט² –

It is astounding! For here also he is משתמיט?!²

answers: תוספות

– ויש לומר דרב נחמן מחייב שבועת היסט –

And one can say; that ר"נ obligates taking a שבועת היסט -

– אפילו היכא שתובעו ואמר זה החפץ שהוא בידך שלי הוא דלא שייך אישתמוטי³ –
even in a case where the claimant states, 'this object which is in your hand is mine', where אישתמוטי is not applicable. Therefore we can prove that חשיד אשבעתא is not אממונא.

– וכן פירש רב האי גאון שמשביעין שבועת היסט אקרקעות⁴ –

And ר"נ similarly interprets the rule of ר"נ, that we administer a שבועת היסט for real estate -

– אף על גב דלא שייך בהו אישתמוטי⁵ –

even though אישתמוטי is not applicable to real estate.⁶

אישתמוטי has a difficulty accepting that שבועת היסט is given even when there is no תוספות

¹ The שבועה cites the פטור from a כופר הכל is משנה regarding the שבועות מ"ב in גמרא. אמר רב נחמן ומשביעין אותו שבועת היסט מאי טעמא חזקה אין אדם תובע אלא אם כן יש לו עליו אדרבה חזקה אין. There is a חזקה"כ even by a חזקה"כ because a person will not claim that he is owed unless it is true; and even though a person is not מעיז פניו, nevertheless he swears because he is משתמט (and is not considered a מעיז).

² See footnote # 1 that even a כה"כ is considered a משתמט. He is therefore not a חשוד אממונא; he plans to eventually return the money. How can we prove from ר"נ that a חשיד אממונא is אשבעתא?!

³ The item either belongs to the מוחזק, and then there is no purpose for him to swear. If it does not belong to the מוחזק, then he is a חשוד אממונא, for there is no reason why he does not admit the truth unless he intends to steal it. The fact that we make him swear proves that even though he is חשוד אממונא, nevertheless he will perhaps not swear falsely, but rather he will admit and return it to the rightful owner.

⁴ If a person is in possession of property and another claims that it is his (but cannot prove it), the one in possession must nevertheless swear a שבועת היסט that it is his.

⁵ אישתמוטי is applicable only to something which one owes and it is not present. However something which is present, such as קרקע, he is either saying the truth or he is lying and is a חשוד אממונא.

⁶ See ד"ה למ"ד that by קרקע there is a 'קצת אישתמוטי'. Perhaps תוספות means that there is not as much possibility of אישתמוטי by קרקע as there is by מטלטלין (see מהר"ם ש"ף).

וקשה דבפרק שבועת הדיינים (דף מ,ב ושם דיבור המתחיל אישתמוטי) –

And it is difficult to accept this, for in שבועת הדיינים -

משמע דלא מחייב שבועת היסת אלא משום אישתמוטי –

It seems that that the obligation of היסת is only because אישתמוטי -

דקא פריך אדרבה אין אדם מעיז ומשני דמשתמיט⁷ –

For the גמרא challenges the premise of היסת and argues, ‘on the contrary a person is not מעיז פניו to be a כופר הכל so he must be saying the truth, and the גמרא answers, ‘that he is not a מעיז פניו for he is משתמיט’. It is evident that when משתמיט is not applicable there is no שבועת היסת (since מעיז פניו). How can we therefore say that there is a חיוב שבועת היסת even when there is no אישתמוטי?!

answers: תוספות

ויש לומר כיון דבשאינו בעין משתמיט אף כשהוא בעין לא פלוג רבנן⁸ –

And one can say; since when the item in question is not present (such as a loan) we assume that he is משתמיט and therefore they made a תקנה that he is required to swear, so **even when the item is present** (such as קרקע or חפץ זה) **the רבנן did not differentiate** and he also is required to swear; thereby proving that חשיד אשבועתא is חשיד אממונא.

offers an alternate answer (to the initial question): תוספות

אי נמי אקושיא דרבי חייא סמיק:

Or you may also say; that the גמרא was depending on the proof based on the ruling of ר"ח, but indeed there is no proof from ר"נ.

SUMMARY

We administer a שבועת היסת even when there is no possibility of אישתמוטי proving that a חשיד אשבועתא is חשיד אממונא. Alternately there is no proof from ר"ח concerning ר"נ.

THINKING IT OVER

1. Is there a שבועת היסת if one claims זו שלי הוא?⁹

2. According to the second answer how could the גמרא mention ר"נ, when ר"נ states that the שבועה is on account of אישתמוטי?¹⁰

⁷ See footnote # 1.

⁸ The initial תקנה of שבועת היסת was made by a מלוה where אישתמוטי is שייך. However once the חכמים instituted שבועת היסת by מלוה they included all cases even where there is no אישתמוטי.

⁹ See בל"י.

¹⁰ See אמ"ה #10.